

Організація виховного процесу у 2020/2021 н.р. Рекомендації МОН.

Міністерством освіти і науки надані рекомендації про деякі питання організації виховного процесу в школах в 2020/21 навчальному році (лист МОН від 20.07.2020 №1/9-385 «Деякі питання організації виховного процесу у 2020/2021 н.р. щодо формування в дітей та учнівської молоді ціннісних життєвих навичок»).

Рекомендації розкривають питання формування в дітей та учнівської молоді ціннісних життєвих навичок, профілактики булінгу, кримінальних правопорушень, вживання наркотичних і психотропних речовин та запобігання торгівлі людьми.

Зокрема, у Міносвіти зазначають, що Закон України «Про освіту» визначає право здобувачів освіти на захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою.

Водночас до Міністерства продовжують надходити звернення від учасників освітнього процесу щодо порушень прав дитини, зокрема щодо випадків булінгу.

З метою профілактики булінгу (цькування) у закладах освіти МОН рекомендує:

- впроваджувати в освітній процес закладів освіти гурток «Вирішення конфліктів мирним шляхом. Базові навички медіації» та факультатив «Вирішую конфлікти та будує мир навколо себе». Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/protidia-bulingu/1-komplekt-programmediatsiya.pdf>
- використовувати відеоролик «Вирішення конфліктів мирним шляхом. Медіація - ровесників і ровесниць» та освітній електронний курс «Вирішую конфлікти та будує мир навколо себе»; Режим доступу: [https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robot/vihovna-robot-shvaleni-rukopisi/](https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robota/vihovna-robot-shvaleni-rukopisi/).
- розвивати медіацію однолітків, створювати служби порозуміння (Створення системи служб порозуміння для впровадження медіації за принципом «рівний-рівному/рівна-рівній» та вирішення конфліктів мирним шляхом у закладах освіти». Режим доступу: https://la-strada.org.ua/ucp_mod_news_list_show_616.html
- проводити освітню роботу з батьками та законними представниками дітей з питань профілактики насильства, булінгу, формування ненасильницької моделі поведінки та вирішення конфліктів мирним шляхом.

«Поруч із булінгом (цькуванням) великою проблемою в Україні є домашнє насильство. У 2019 році на телефонну лінію “102” для реагування поліції надійшло понад 115 тисяч дзвінків із заявами про домашнє насильство», – зазначають в освітньому відомстві.

З метою забезпечення комплексного інтегрованого підходу до протидії домашньому насильству у Міністерстві освіти радять користуватись методичними рекомендаціями щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами.

Актуальною в 2020/21 навчальному році залишається профілактична робота щодо протидії торгівлі людьми.

Особлива роль тут належить предметам соціально-гуманітарного циклу: історії, географії, правознавству, суспільствознавству, літературі (українській та зарубіжній), філософії, соціології, політології тощо.

«Головні завдання навчально-виховних заходів із зазначених негативних явищ – підвищити загальний рівень правової свідомості дітей та молоді, рівень обізнаності з проблем порушення прав людини, навчити моделям безпечної поведінки, виховати повагу до прав та основних свобод людини, толерантне ставлення до потерпілих від насильства», – зазначають у відомстві.

Також у Міністерстві освіти акцентують увагу педагогів на тому, що належне місце в організації виховного процесу закладу освіти має бути надано роботі із запобігання вживання дітьми та учнівською молоддю наркотичних і психотропних речовин.

«Особливу тривогу викликає те, що порушується стаття 54 Закону України «Про освіту» в частині недостатньої діяльності педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів освіти щодо запобігання вживанню здобувачами освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів та тютюнових виробів», – зазначають у МОН.

Зважаючи на це, школам рекомендовано впроваджувати профілактичні стратегії формування життєвих навичок, формувати у молоді вміння протистояти ризикам, здійснювати комплекс профілактичних заходів, підвищувати психолого-педагогічну компетентність батьків, впроваджувати в програми підготовки та перепідготовки педагогічних працівників сучасні методики профілактичної роботи з подолання негативних проявів серед дітей, створювати методики раннього виявлення дітей, які належать до груп ризику тощо.

Ще одним етапом виховної роботи шкіл має стати профілактика кримінальних правопорушень.

У цьому напрямі школам рекомендовано проаналізувати стан справ та посилити індивідуальну корекційну роботу з дітьми, які вже скоювали кримінальні правопорушення, та дітьми, які мають ознаки агресивної поведінки; провести інформаційно-просвітницьку роботу з батьками дітей, схильних до протиправної поведінки; налагодити міжвідомчу взаємодію з підрозділами ювенальної превенції Національної поліції України, службами у справах дітей, соціальними службами для сім'ї, дітей та молоді тощо.

Зміст рекомендацій Міністерства освіти і науки має бути доведений до відома педагогічних працівників.